

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVISEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

ADVERTISE IN
THE BEST
SLOVENE NEWSPAPER

Commercial Printing of
All Kinds

VOL. XXXVI.—LETNO XXXVI.

CLEVELAND, OHIO, MONDAY (PONEDELJEK), JANUARY 12, 1953

STEVILKA (NUMBER) 7

Novi grobovi

MARY STRITAR

Po dolgotrajni bolezni je preminila na domu svoje hčere na 24420 Mavec Ave. Mary Stritar (Streeter), rojena Pirc, stara 77 let. Stanovala je na 981 E. 207 St. Doma je bila iz vasi Jurkavas pri Šmihelju, kjer zapušča brata Janeza in več sorodnikov. V Ameriki se je nahajala 50 let in je bila članica društva Napredek št. 132 ABZ.

Tukaj zapušča žalujočega sovraha Johna, doma iz Mirne počti na Dolenjskem, šest otrok: Mrs. Mary Vidmar, John ml., Mrs. Anna Washabaugh v Detroit, Mich., Frank, Mrs. Rose Straub in William, 18 vnučkov, šest pravnukov, polsestro Mrs. Theresia Kužnik v Irwin, Pa., in več sorodnikov. Pogreb se vrši v torek zjutraj iz pogrebnega zavoda Joseph Žele in sinovi, 458 E. 152 St.

Drugi delavski dogodek

Delavska unija C.I.O. je za odpravo novega vselitvenega zakona, ki nosi ime McCarran. Ta zakon naj nadomesti popolnoma nov zakon.

Zoper senatorja McCarthya naj se uvede preiskava o vseh obdolžtvih, ki trdi, da bi se senatorju McCarthy ne bi smeli priznati sedež v zveznem senatu.

Dan ameriških volitev naj se proglaši za praznik.

Walter Reuther napoveduje za 1. marec 1953 novo mezdno gibanje delavstva, zaposlenega v avtomobilski stroki. Delavstvo avtomobilske stroke ima sicer s tovarnami petletno pogodbo, ki je bila podpisana pred dveimi leti.

Zivljenske prilike in stroški preživljanja pa so se medtem bistveno spremenili in Reuther stoji na stališču, da so potrebni novi razgovori o delavski placi. Avtomobilska industrija pa pravi, da je pogodba pač pogodba in do preteka te pogodbe ni pripravljena pogajati se na novo.

JOHN MAJDEK

Preminil je John Majdek, stanujoč na 4029 St. Clair Ave. Star je bil 88 let. Doma je bil iz Hrvatske. Bil je član društva sv. Imena. Pogreb se vrši danes zjutraj iz Golubovega pogrebnega zavoda, E. 47 St. in Superior Ave., v cerkev sv. Pavla in nato na pokopališče Calvary.

LAWRENCE TREBOTICH

Po štiri-mesečni bolezni je umrl zgodaj včeraj zjutraj Lawrence Trebotich, stanujoč na 4815 State Rd. Doma je bil iz Milna Brač v Dalmaciji, odkoder je prišel v Ameriko leta 1902. Delal je 40 let za Great Lakes Ore & Docks Co. kjer je bil foreman. Bil je član dalmatinskega društva in društva Milanske sloga v New Yorku.

Tukaj zapušča soproga Mary, rojena Marinovich, in sestro Mrs. Oliva Buljeta. Pogreb se vrši v sredo zjutraj ob 9.30 uri iz Gdinovega pogrebnega zavoda, 1053 E. 62 St., v cerkev sv. Pavla in nato na pokopališče sv. Križa.

BRIDGETTA YUKICH

V Bedford bolnišnici je preminila po enomesecni bolezni Bridgetta Yukich, stara 68 let, rodom Hrvatica. Stanovala je na 24 Norton St., Bedford, O. Doma je bila iz Zrina na Hrvatskem, odkoder je prišla v Ameriko pred 50 leti.

Tukaj zapušča žalujoče hčere Mrs. Helen Hager, Mrs. Katherine Hrovat in Mildred, sina (Dalje na 2. strani)

NOVO DELAVSKO IMENOVANJE; UNIJA C.I.O. NI UPOŠTEVANA

NEW YORK, 11. januarja—General Eisenhower je spopolnil tajništvo za delo s tem, da je imenoval za podtnika za delo Lloyd Mashburna iz Californije. Mashburn je voditelj v vrstah delavske unije A.F.L., po političnem prepričanju pa republikanec. Nastopil je aktivno za republikance, kakor je tajnik za delo Martin Durkin, tudi iz unije A.F.L., nastopil odkrito za demokrate in za Stevenson.

Nezasedeno je še mesto drugega podtnika za delo. Ugnjanja ali bo na to mesto imenovan kak viden član iz vrst unije C.I.O., so ostala le ugibanja.

Konvencija državne unije C.I.O. iz Ohio je sprejela med drugimi tudi ostro resolucijo zoper republikance in imenuje sedanji kongres z republikanskim večino najbolj reakcionarnim kongres ameriške združevanje.

Drugi delavski dogodek

Delavska unija C.I.O. je za odpravo novega vselitvenega zakona, ki nosi ime McCarran. Ta zakon naj nadomesti popolnoma nov zakon.

Zoper senatorja McCarthya naj se uvede preiskava o vseh obdolžtvih, ki trdi, da bi se senatorju McCarthy ne bi smeli priznati sedež v zveznem senatu.

Dan ameriških volitev naj se proglaši za praznik.

Walter Reuther napoveduje za 1. marec 1953 novo mezdno gibanje delavstva, zaposlenega v avtomobilski stroki. Delavstvo avtomobilske stroke ima sicer s tovarnami petletno pogodbo, ki je bila podpisana pred dveimi leti.

Zivljenske prilike in stroški preživljanja pa so se medtem bistveno spremenili in Reuther stoji na stališču, da so potrebni novi razgovori o delavski placi. Avtomobilska industrija pa pravi, da je pogodba pač pogodba in do preteka te pogodbe ni pripravljena pogajati se na novo.

INDIJANI NAJ BODO DRŽAVLJANI

WASHINGTON, 11. januarja—Pred ameriški kongres je bilo stavljenih več predlogov, da se popolno ameriško državljanstvo vsem tistim ameriškim Indijancem, ki so sposobni voditi ostala sive posle.

V Nebraski je kakih 4,000 Indijancev, več na Aljaski, posamezni Indijanci pa so raztreseni po ostalih ameriških državah.

Po dosedanjih ameriških zakonih velja za Indijance tako imenovana "segregacija," to je, da Indijanci bivajo strogo ločeno zase in da nimajo normalnih pravic ameriškega državljanstva.

VSA DRUŽINA ZGORELA

ERIE, Pa., 11. januarja—Družina Georgia Thompsona je postala žrtev pogorele hiše. Thompson in njegova žena ter štirje otroci v starosti pet, štiri in dve leti ter devet mesecov, so našli smrt v plamenih. Zgorela je dvo-stanovanjska hiša. Družini petih članov, ki je živila v pritličju hiše, se je posredilo uiti plamenom.

Direktorij SND

V torek zvečer ob osmih se vrši redna seja direktorija Slovenskega doma na St. Clair Ave. Prosi se vse direktorje, da se govorito udeleže.

EPIDEMIJA VROČINSKE BOLEZNISI?

WASHINGTON, 11. januarja—Osrednji zdravstveni urad priznava, da gre za nov pojaven vročinske bolezni, da pa slučajne ne vzbujajo splošnih skrbiv.

Priznava se, da so imeli opravki z vročinskimi bolezni med vojaki na Daljnem vzhodu in v ameriški vojašnici doma. Osrednji zdravstveni urad omemlja zadnje leto prve svetovne vojne, ko je bila splošna epidemija vročin-

AMERIKANCEM BO TEŽKO USTRECI

Ko so bila na svetovnem odru razna imena drugovrtnih fašistov kot Francoza Darlana in Španca Franca in je bil v kongresu govor o ameriški zunanjosti politiki, so kongresni očitali državnemu tajništvu, "da sedijo v vodstvu ameriške zunanjosti politike fašisti."

Po končani zadnji vojni se ameriški kongresni niso obtovaljali, da ne bi očitali državnemu tajništvu, "da se sedijo v njem"—komunisti.

Governor Adlai Stevenson, demokratski predsedniški kandidat pri zadnjih predsedniških volitvah, je povedal v ožjem krogu še pred volilno borbo svojim prijateljem torej mnjenje:

"Prihodnja tri leta bodo zamotana. Kerajški in odgovorni ameriški predsednik in njegov državni tajnik bosta žigosana ali kot vojna hujščaka, ali kot barantanca z mirom. Včasih pa bo padlo na njuni glavi oboje očitkov."

Umor trgovca Levya pojasnjeno

Na 4804 Lorain Ave. je čistilnica oblačil, katero je vodil Arnold Levy. Zadnjo soboto okrog poldneje je Levy postal žrtev robarskega napada. Neznani strellec je stopil v čistilnico, oddal na njega več strelov. Strelci oddani v glavo, so bili smrtonosni. Sosed Bob Nemes se je javil na policiji in opisal storilcu, ki je pobegnil, kot starega 35 do 40 let, čokatega, močnega in ki je nosil rjav površnik. Sosed je slišal strele. Prvotno je mislil, da se igrajo s pištoljima njegovi otroci. Ko pa je ugotovil, da temu ni tako, je odšel v čistilnico, kjer je našel truplo Levy na tleh, okrog njega pa raztresenih nekaj novcev.

Clevelandsko policijo je že nekaj ur po zločinu izsledila morilca v osebi William Frawleyja, starega 39 let, ki stanuje na 2179 West 65 St. Frawley je povabil z neko žensko in ker mu je zmanjkalo denarja, se je odločil za rop. Levy je odnesel \$79.

DANES ZAPRISEGA LAUSCHETA

COLUMBUS, 12. januarja—Danes opoldne bo govoril Frank Lausche položil prisego, ko bo nastopil četrtič mesto ohjškega governerja.

Frank Lausche je odklonil vsako ceremonijo. Dejal je, da bo formalnost trajala vsega skupaj kakih 15 minut, sicer pa bo današnji dan za njega delavnin dan kot vsaki drugi.

Napaden na ulici

Ko se je John J. Frietag, star 65 let, iz 2203 Clark Ave., vrzel na obisk pri prijateljih, ga je na Willowdale Ave. proti W. 25 St. napadel neki neznanec moški, ki je bil star okrog 35 let in tehtal kakih 200 funtov, pograbil za vrat in ga začel obdelovati s pestmi. Napadeni moški je odbil in vpil, dokler ni napadel zbežal.

Poročka

Poročila sta se zadnjo soboto Miss Jeannette Bizjak, hčerkica Mr. in Mrs. Paul Bizjak iz 8902 Macomb Ave., in Godi Mella, sin Mrs. Louise Mella iz 4417 Warner Rd. Bilo srečno.

AMERIKANCEM BO TEŽKO USTRECI

Kakšen Miklavž bo Eisenhower; Churchilla posnemajo drugi diplomi

NA POTI K EISENHOWERJU SO MAYER—GASPERI IN ADENAUER

WASHINGTON, 11. januarja—Uradno je bilo objavljeno, da se bodo kmalu po nastopu predsednikov pri Eisenhowerju zglasili predsedniki vlad Francije, Zapadne Nemčije, Italije in morda celo Jugoslavije. Namen teh posetov bi bil ta, da bi ti predsedniki dobili Eisenhowerju na svojo stran, ko bi šlo za ameriško pomoč njihovim državam. Britanski predsednik vlade Winston Churchill tako ne bo edini, četudi je bil prvi, ki se je pri Eisenhowerju zainteresiral za njegovo politiko do Velike Britanije.

Najbolj se bo mudilo sedanju francoskemu ministrskemu predsedniku Mayerju, da dobi čimveč ameriške in denarne vojaške pomoči za francosko borbbo v francoski koloniji v Indoneziji.

Izčrpana Francija

Vojna v Indoneziji traja že polnih sedem let. Francijo stane eno milijardo dolarjev na leto. Domačini uporniki in komunisti rabijo isto takto kot uporniki v sosednji britanski koloniji na Malajskem polotoku. Izogibajo se frontnih bojev in frontnih napadov in nastopajo po strogim gverilskim taktikam iz zasede. V frontne napade stopajo le, če vidijo, da so francoske moči slabe.

Za domačimi uporniki stoji kitajska in ruska pomoč, ki vodi operacije. Francozi morajo tam vzdrževati 276,000 svojega lastnega moštva. Francozi izgubljajo v tej koloniji vsako leto več človeškega in vojnega materiala, kot pa ga dajejo letno njihove vojaške akademije. Francozi so do sedaj izgubili nad sto tisoč svojih vojakov in kakor je polozaj na Koreji, tudi na tem bojnišču ni nobenega izgleda, kdaj se bodo borbe končale in kakšen bo končni uspeh.

Dosedanja ameriška pomoc

Amerika je pomagala Franciji s približno \$500,000,000 na leto. Vrhnu tega je za domača francoske potrebe dejala Franciji letno \$250,000,000 milijonov. Do zadnjega julija je Amerika dala Franciji v razdobju treh let skoraj tri miliarde dolarjev.

Ker je zamisel Eisenhowera Dulles glede Daljnega vzhoda, da se napravi enotna zunanjost politične linije, tej liniji pa odgovarajoči strateško bojni načrt zoper komunistični imperializem v teh krajih, je poleg Velike Britanije in njenega kolonialnega gospodstva prizadeta najbolj Francija. Predsednik Truman je imel načrt na razpolago, zahtevali so s tem bojnični zastopstvi Afriko in Azijo. Nemška vlada napoveduje, da bo 15 takih zastopstev imenovanih v najkrajšem času.

Nemčija gre v svet

BONN, Nemčija, 11. januarja—Zapadna nemška republika je v preteklem letu več kot podvojila svoja diplomatska in konzularna zastopstva v tujih državah. Za leto 1953 si je vladila Konrada Adenauerja zastavila cilj, da poseje s tem nemškimi zastopstvji Afriko in Azijo. Nemška vlada napoveduje, da bo 15 takih zastopstev imenovanih v najkrajšem času.

Iz bolnišnice

Dave Košak, sin družine Košak iz 3508 E. 80 St., ki študira v St. Charles semenišču, je prišel za božične praznike domovna počitnice, ko je nenadoma zbolel in bil odpeljan v Charity bolnišnico. Sedaj je zopet doma pod zdravniško oskrbo in prijetljivi ga lahko obiščejo.

SNEG IN MRAZ ZAHTEVATA ŽRTVE

Nenadni nastop mraza in dežja, pomešanega s snegom, je zahteval do sedaj 28 smrtnih slučajev.

V New England je sneg zapadel visoko do 20 palcev.

Mnogo pokrajin Amerike je posebno hudo prizadetih. Pretrgane so telefonske, brzjavne in električne žice ter so domovi brez luči. Takih domov je po do sedanji statistiki kakih 100,000.

Državo Ohio je zajela megla, posebno Cleveland in njegovo okolico. Vsled tega je bilo letališče stavljeno izven prometa. Glavne ceste so spolzke.

O motnjah v prometu vsled nastopa mraza in snega poročajo tudi iz Evrope. V Londonu je bil na primer gosta megla povzročila karambole. Da sedaj navajajo več mrtvih in ranjenih.

35-letnica poroke

Poznana Mr. and Mrs. Joseph Meglich, ki vodita že več let

mlekarino Clover Dairy na 1003 E. 64 St., sta

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
8231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
HEnderson 1-5311 — HEnderson 1-5312
Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)

By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:
(Po raznatom in po pošti v Clevelandu in izven mesta):
For One Year—(Za eno leto) \$10.00
For Six Months—(Za šest mesecov) 6.00
For Three Months—(Za tri meseca) 4.00

For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
(Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):
For One Year—(Za eno leto) \$12.00
For Six Months—(Za šest mesecov) 7.00
For Three Months—(Za tri meseca) 4.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at
Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

SLOVENSKA PESEM V AMERIKI

(1)

Prijatelj, globje poglej! je zapisal Ivan Cankar. Ta misel nas spremlja, ko zasledujemo debato in pisanje o tem ali naj pridejo v Ameriko slovenski pevci iz starega kraja, ali pa ne. Površno gledano je odločitev precej lahka. Ali se reče—da, ali pa se reče—ne. Zopet površno gledano—tisti, ki bi rekli kratkomalo da, naj bi šli s stališčem, da je pač stari kraj vse in za njega je dati življenje in kri, srce in razum. Enako površno gledano naj bi se tisti, ki bi rekli ne, odločili za strogo ameriško stališče, češ—mi smo Amerikanci, živimo v Ameriki in nas stari kraj nič ne briga.

Ne vem kako je to, ali govoriti razum, ali pa srce, če človek ko išče izhoda in prave poti, poseže nazaj po delu in knjigah Slovencev Lojzeta Adamiča. Rojen je bil v starem kraju, delal in pisal pa je v Ameriki. Adamič je spoznal vlogo Amerike, pa tudi vlogo Slovencev v Ameriki. Ce naj se kdo v Ameriki uveljavlji, mora pač iti z Ameriko naprej. Ce bi bil dal Adamič še tako lepe bisere na papir v slovenščini, bi ti morda kaj pomenili za stari kraj, za ameriško javnost pa prav malo, če ne—nič. Zato se je Adamič odločil, da piše v angleščini. Toda Adamič se je pripravil ne samo na vsako knjigo, na vsako stran te knjige, lahko bi rekli na vsak stavek, na vsako besedo, predno jo je izročil ameriški javnosti. In to po vsebinu in po obliki. Za ameriško javnost je Adamič dozoreval in končno dozorel, da je temeljito pripravljen lahko pred njo nastopi. Podčrtam ponovno—temeljito pripravljen. Kajti ameriška javnost je nekaj dognanega, skoraj popolnega, da ne rečemo že nekaj razvajenega. Vendar pa so pri vsem tem še gotove oblike in forme, ki so tipične in lastne samo Ameriki. Kdor teh form in oblik ni navajen in jih prezre, je za ameriško javnost brez nadaljnatega izgubljen!

Z idejnega stališča je pokojni Lojze Adamič doumel svojo vlogo, ki pa naj bi bila v malem tudi vloga Slovencev v Ameriki. Sodelovali z ameriškim življenjem kot ameriški državljan, to je prvo. Ne pozabiti starega kraja, to je drugo. Pravilno vzeto so stari kraj, predvsem pa ožje družine in narodna družina v širšem smislu te besede nekaj organičnega. Razložimo pomen te besede. Organično pomeni, da nekaj raste kot celota, vendar tako, da ta celota je živa le, če ima vse dele skupaj. Posamezni deli niso več celota. Drevo, ki raste, je organična celota. Razsekano v veje in v posamezne kose debla ne more več posamezna veja ali posamezni kos debla reči, da je drevo. Organično pomeni nadalje, da se iz organične zveze ne more kratko-malo izstopiti. Družina je na primer organična celota. Je ena kri. Lahko nastane v družinski spor, vendar se iz družine naturno ne da izstopiti. Narod je družina v širšem smislu te besede. Pravilno vzeto se tudi iz naroda kot velikega organizma ne da izstopiti. Tisti pa, ki namenoma izstopijo iz te organične zveze, nosijo na sebi redoma slab pečat in se vzgojijo v slab karakter, od katerega nima mnogo tista družba, kateri naj odpadnik odslej pripada.

Lojze Adamič se je kar se tiče starega kraja dosledno ravnal po teh načelih. Z idejnega stališča se eden ali drugi morda ne strinja z vsebinom njegovih del. To je razumljivo. Enemu dejstvu pa bomo pritrili vsi, da je namreč Adamič raziskoval in delal za Ameriko, ameriški javnosti pa je predstavil tudi stari kraj in njegovo moč, z vsem skušanjem pa notranjo silo slovenskega naroda, katero naj spožna tudi Amerika. Pri vsem tem pa je najglavnejše—ali je Adamič v tem uspel? Brez vsakega dvoma. Ce gremo v ameriške knjižnice in gledamo po seznamih raznih pisateljev in njihovih knjig, vidimo te sezname in te knjige na razpolago v tistih knjižnicah, ki so namenjene ameriški vzgoji—ameriški mladini. Ce se je ameriška vzgojna oblast odločila do tega koraka in to po enotnem načrtu in sistemu vse širom Amerike, potem je stavila Lojzeta Adamiča kot enega od tistih duhovnih moči, ki naj pomagajo vzgajati ameriško mladino na splošno. To je najlepše priznanje ne samo Lojzetu Adamiču kot osebi, marveč Slovencem na splošno, še posebej pa Slovencem v Ameriki.

Znova povdarjam: Lojze Adamič je kot predstavnik ameriških Slovencev nastopal pred ameriško javnostjo za njo ameriško pripravljen!

L.C.

Urednikova pošta

Zarja poda Vodopivčev program

Kam gremo 18. januarja?

CLEVELAND, Ohio—Na 22. februarja poda pevski zbor "Zarja" koncert v Slov. nar. domu na St. Clairju, ki je posvečen priznanemu in plodonosnemu primorskemu skladatelju, 80-letniku—Vinku Vodopivec.

Kot so France Prešeren, Simon Gregorčič in Oton Zupančič predstavniki in duševni prvaki slovenske poezije, tako je duševni glasbeni prvak naša pesmi V. Vodopivec. Nad 60 let že ustvarja, sklada in zлага pesmi, bogati pevske arhive in zlagala pevske zvore z pesmi. Z njegovo neumornostjo in močno voljo po ustvarjenju je dosegel rekordno število, okrog tisoč skladb. Njegove pesmi so ljubke, zvočne in muzikalno krepke, udomačene, kjer koli se goji naša pesem, katera znaajo dobiti pot do srca. Pravi pevski mecen je, pevcem in pevski publiko prljubljen.

Do sedaj so bi te pesmi podane posamezno razstrešene v drobcih, mešane z drugimi na vsporedih. "Zarja" jih je—naj-popularnejše—zbrala skupaj, jih povezala v celoto in to celoto predstavlja javnosti na sličen način kot artist predstavi svoje slike javnosti v atelu. To bo izredno lepa prilika za našo pevsko javnost, da se seznamo z skladateljem in sliši njegove duševne proizvode, saj do sedaj ne bi bilo kaj sličnega na naših odrih. Kljub temu, da je naš rod majhen po številu, v očigled, kaj imamo—moč glasbeno bogati.

Ves vspored bo obsegal te njegove dela, katera bodo podana v mešanih in možkem zboru, kvartetu, duetih in solospevih. Pozabljene ne bodo tudi nje govorje spovedi: "Kovačev študent," "Srce in denar" in "Podvodni mož." Zadnja bo predvajena v celoti.

Pričetek bo ob štirih popoldne z navadno vstopnino. "Zarja" je zaključila na svoji letni seji, v nedeljo, da polovico prebitka te predrede gre v dobrobit pevske turneje.

Priredba sama bo zanimiva in namen iste je plemenit, zato podprite jo in je pozabite 22. februarja.

Leo. Poljsak

GOTFWALD V SKRIPCIH

Ceška je bila bogata dežela. Pomanjkanja ni poznala, vse dokler je ni zasedel Hitler in po njem njegov naslednik—sovjetiška birokracija. Še izvazali so živo in druga živila. Danes pa uživajo vse blagodati birokracije v gospodarstvu. Kazalo je že, da se bo tudi tam gospodarski bolčaj vsaj malo izboljšal in da Kremelj le ne bo tako pritiskal, vendar so morali pred kratkim upeti vplejati karte za živila in rav sedaj tudi za krompir.

Ker je za njih po Stalinovem načelu "plan najvišji zakon" se jih dogodi, da ostanejo tudi trez soli. Niso "planirali" in naravili "razdelilnika," pa je bilo v skladu dovolj, ljudje jelo na neslanu hrano.

Tako je, če misli eden za vse (na sol pa pozabi), delajo pa vse a enega.

SLOVENSKI IZSELJENCI V TUJINI NAJ

ČUTIJO, DA JIH ROJSTNA DOMOVINA

NI POZABILA!

(Poroča: MILA ŠENK)

V soboto 13. decembra 1952 je bil v Ljubljani v Domu sindikatov I. občne zbor Slovenske izseljenske Matice. Temeljito poročilo predsednika Toneta Seliškarja in izcrpno poročilo tehničnega tajnika Alberta Švaglija, kakor tudi živahnata razprava so razgrnili problematiko slovenskega izseljenstva in osvetili dosedanje delo Slovenske izseljenske Matice. Med številnimi udeleženci občnega zabora, predstavnikov oblasti, zastopnika "Matrice izseljenika Hrvatske" in še mnogo drugih, je bilo tu precej naših rojakov, ki so se za stalno vrnili v domovino. Izgovora predsednika Seliškarja vam bom skušala posneti najbolj bistvene stvari:

Tudi naši izseljenici so del zgodovine slovenskega naroda
"Brez zgodovine slovenskih izseljencev bi bila splošna zgodovina slovenskega naroda nepopolna. Narod, ki je izgubil eno petino svojih ljudi v tujini, mora najti vse sredstva, da ohrani te ljudi v jedru svojega srca in jim načakuje prav posebno poglavje v zgodovini slovenskega naroda," je poudaril v začetku svojega govora predsednik Seliškar.

V nadaljevanju je povedal, da se v preteklosti v Sloveniji, ni nobena napredna organizacija posvetila izseljenskemu vprašanju, ne pod Avstrijo, ne pod staro Jugoslavijo. Pač pa so se zavzele za izseljenje razne verske organizacije, zlasti "Rafaelova družba," ki so znale dobro izkoristiti miselnost, kakršno so slovenski izseljenici s podeželja prinesli s seboj v tujino.

Pevcema Josephine Petrovčič in Eddie Kenik ob tej priliki in želju mnogo uspeha—čestitam vsem—na gotovo svidevanje na koncertu Petrovčič-Kenik v nedeljo, 18. januarja.

Anna Jesenko, poročevalka zborna "Triglav"

Novi grobovi

(Nadaljevanje s 1. strani)

Antona in George, vnuke in pravnike. Soprog August je umrl pred enim mesecem. Pogreb se vrši v sredo zjutraj ob 8.30 uri iz Louis Ferfolia pogrebnega zavoda v cerkev sv. Lovrenca ob 9. uri in nato na pokopališča Calvary.

Zadušnica

Jutri zjutraj ob 7.15 uri se bo brala zadrušnica v cerkvi sv. Vida za Jennie Pižmoht-Kraus.

PANAMSKI KANAL

Panamski kanal, ki je dolg 81,6 km, veže Atlantski in Tihij ocean. Speljan je preko panamske ožine med Severno in Južno Ameriko, in sicer od pristanišča Christobala na atlantski do pristanišča Balboa na tihomorski strani. Ker kanal ni po vsej svoji dolžini speljan na isti višini, ima več zapornic, ki regulirajo vodo v kanalu. Prehod skozi Panamski kanal traja okrog 8 ur. Graditi ga je začela 1881. leta neka francoska družba, ki pa je kmalu prenehala z gradnjom. Nanovalo so začele z delom USA, tako da je bil končno po desetletnem delu vendarle 1914. leta ziročen promet. Stvarni lastnik in gospodar tega kanala so ZDA, ki so zgradile na obeh straneh prekopa močne utrdbe.

Toda kljub temu, da smo se ob smrtni uri slovenskih izseljencev le spomnili nanje . . .

Kljub temu se da zanje še marsikaj koristnega storiti. Res je, da je slovensko izseljenstvo že nastopilo agonijo, ker je pionirski rod slovenskih izseljencev zajela starost 60-80 let, njeni mladi pokolenje pa nezaščiteno tone v globine tujih narodov, med katerimi so se rodili, se učijo in vzgajajo. Res je, da nam marsikdo postavlja vprašanje, čemu potem toliko truda, saj ti ljudje bodo prej ali slej itak izgubljeni za nas. Toda, kdor pobliže pozna življenje

Druga stvar je glede paketov in paketarstva, pri katerem so se vršile hude zlorabe. O paketarstvu so slovenski časopisi že precej pisali in se bi bilo potrebno, kajti so ljudje, ki pomembni sploh niso potrebi, pa še vedno na vso moč izkoriščajo dobrotljivost naših rojakov v tujini. Slovenska izseljenska matice je rojakom v tujini že mnogokrat sporočila, da je mnogo bolje pošiljati sorodnikom v starem kraju pomoč v denarju kot paketih, zlasti sedaj, ko se pri nas že vse dobi in ko je paritetna dolžja tako visoka.

Med ovirami za boljšo povezano z izseljenici, je predsednik Seliškar tudi omenil pomanjkanje slovenskih konzularnih uradnikov v tujini, posebno v krajih, kjer so Slovenci gosto naseljeni, kot je to primer v Cleveland.

Na koncu svojega govora je predsednik Seliškar predlagal občnemu zboru naj sprejme sistem sklep—obliko bodočega dela Matice, ki jih bom v strnjeni obliki podala na zaključku pisanja.

Tovariš Seliškar je končal svoj govor z besedami, ki jih je sporočila v pismu naša rojakinja iz ZDA: "Ce bi bila Slovenska izseljenska Matica ustanovljena pred 30 leti, bi bilo naših življenje mnogo lažje in lepše, zato pa je bilo. Na nikogar v staro domovino se nismo vedeli obračati; če pa smo se, smo od tam sprejeli le molk. Čutili smo se popolnoma odrezane od naših jube stare domovine. Želim Vam in nam, da bo Slovenska izseljenska Matica, ki smo jo tu z navdušenjem pozdravili, v resnici storila vse, kar se še da storiti za naše rojake. Clovek je lažje v tujini, ker ve zatrdno, da se tamkaj preko morja vsaj razgovarjajo o usodi slovenskih izseljencev!"

O pomoči, ki jo je Matica prejela od ameriških rojakov

Tehnični tajnik Matice Albert Švagelj je v svojem poročilu med drugim tudi obrazložil, kaj je bil razdeljen materijal, ki so ga ameriški rojaki pošljali na njen naslov.

Vlanskem letu je SANS posjal 13,600 kg bele moke, ki je bila preko Sveta za socialno politiko in ljudsko zdravstvo razdeljena okrajem: Gorica, Sežana, Postojna, Ilirska Bistrica, Vrhnik, Kočevje, Ptuj, Domu starih in onemoglih v Ljubljani in rudniku Idrija. Točno seznamo in zahvale prejemnikov je Matica poslala SANS-u. Drugo pošljilo s sladkorjem, mastjo, kakavom, fanelo pšeničnim zdrogom, je Matica razdelila Domu onemoglih v Dravogradu in Glavnemu odboru vojaških vojnih invalidov. Pošljiko zdravil: bromycin, penicilin, streptomycin, cloromycetin, klinične termometre in ure, večje količine vitaminov, itd., je Slovenska izseljenska Matica odstopila v z izseljenici v Franciji.

Obiski, nesrečna carina, paketarstvo in še kaj
Lani je obiskalo svojo rojstno domovino okoli 1500 rojakov, ki so prišli iz Francije, ZDA, Hollandije, nekaj posameznikov pa je bilo tudi iz Kanade in Argentine. Visoka pariteta dolarja je privabilo iz ZDA veliko število rojakov, zlasti rojakinj, ki so se udeležili izleta v staro kraj pod okriljem napredne ženske organizacije "Progresivni Slovenci Amerike." Mnogi od teh so leta in leta dajali cente na stran, da bi pred smrto se enkrat videli svoj rojstni kraj. Ogromna večina teh obiskovalcev so bili delavci in delavke, oziroma že penzionisti ali rentniki, le nekaj malega je bilo med njimi petičnih. Večina teh obiskovalcev so aktivno sodelovali za materialno in moralno pomoč novi Jugoslaviji od leta 1941 dalje.

Predsednik Tone Seliškar je z občnolevanjem omenil nevsečnosti in razočaranja, ki so jih nekateri rojaci doživeli ob prilikah obiskov na naši meji, kjer jih je karinski postopek neusmiljen potipal. Stvar se ni toliko okrutila na zaradi denarja, čeprav je na primer 100, 200 dolarjev za slovenskega delavca v Ameriki že visok denar—stvar je postal okrutna zaradi razočaranja, ki so ga ti rojaci doživeli na teh svojih rojstnih domovinah. Omenil je primere rojakov Jožeta Okornja in Adamiča iz Clevelandu in Jožeta Zajca iz Milwaukee-ja, ki so se zaradi teh grobih napadov jugoslovanske carine zagrenjeni v Ameriko. No, v letosnjem letu se kaj takega ne bo več ponovilo, saj je bil prav v decembri podpisani sporazum med Ameriko in Jugoslavijo

SLOVENSKI IZSELJENCI V TUJINI NAJ ČUTIJO, DA JIH ROJSTNA DOMOVINA NI POZABILA!

(Nadaljevanje z 2. strani)

Od fotografiskskega materiala je Matica prejela: filmsko kamero, filme in fotografski material, o katerem se vodi kartoteka evidenca. Del tega materiala je bil uporabljen za razne posnetke ob prilici obiskov rojakov. Poslednji dan Matici je bil avtomobil znamke "Chevrolet," ki so ga poslale Progresivne Slovenske Amerike.

Darilne pošiljke šolskih potrebskih za šole v Vipavi, Koščenah, Igri, Iški vaši in drugih vasah so prispele od ameriških rojakov direktno na njihove naslove. Te pošiljke so prispele na Reko že lansko leto in so bile namenjene kot novoletno darilo šolskim otrokom. Pošiljke so ležale v javnem skladisču na Reki do septembra tega leta, nakar je Matica po večkratnih urgencev vendor uspelo izposlovali, da so se pošiljke odpremile naslovnikom.

Prav tako je otroška klinika v Ljubljani prejela direktno več zdravil in mehanične čistilne naprave za bolniške prostore, termoforje, itd. Že prej pa je otroška klinika prejela več rentgenskih aparativ, hladilnikov, pralne mehanične naprave in opreme za kuhinjo. Dečji dom v Ljubljani pa je poleg drugih stvari prejel vsa potrebna dve gale za novo zgradbo. Dom splešnih v Ljubljani so ameriški rojaki tudi večkrat obdarovali.

IZ gornjega je razvidno, da so ameriški rojaki v najtežjih letih obnove naše domovine veliko doprinesli, predvsem na področju zdravstva ter s tem dokazali svojo zavednost, navezanost in zanimanje za rojstno domovino.

Slovenska izseljenska matica mora postati vseslovenska organizacija!

Sklepi občnega zborna za bodoče delo

Poročiloma predsednika Tono Seliškarja in tehnik. tajnika Svaglaj je sledila živahna razprava, v kateri so udeleženci občnega zborna iznašali koristne predloge za bodoče uspešno delo S I M-e. Na podlagi te razprave so bili sprejeti sledeči sklepi za delo S I M-e v prihodnjem delovnem letu:

- Organizacijo S I M-e je treba tako izpeljati, da bo zajela vso Slovenijo. Organizirati je treba Matične podobore v vseh centrih našega izseljenstva in poverjenike v posameznih izseljenih krajih. Izvesti se mora akcija za pridobitev članstva, tako posameznih kakor tudi kolektivnega članstva. Člani posamezniki morajo imeti vse lastnosti resničnega in nesebičnega rodoljuba do naše socialistične domovine.
- Da bi se Matica vsaj delno finančno osamosvojila se uvede članarina in sicer za posamezne člane na 10 din mesečno. Kolektivni člani do 100 članov kolektiva plačajo letno 2,000 din

STROJ POMAGA DELATI HUMUS

Farmarji, ki gojijo na svojih farmah kvalitetno koruzo ali druge vrste pridek na steblih, sedaj lahko veliko pomagajo z novim strojem, kakršnega videte na zgornji sliki.

članarine, za vsakih nadaljnih 100 članov pa po 1000 din več. Ustanovni člani plačajo enkrat za vselej 50,000 din ustanovnine.

3. Vsako leto, pričenši z letom 1953 naj se organizira izseljenski teden z namenom, da se spoznajo naši ljudje o življenu naših izseljencev in pa seveda tudi s cilji Matice. Izseljenski teden bi izkoristili tudi za pridobivanje novih članov. V takem tednu bi organizirali v to svrno vse naše časopisje, razne pridobitve s predavanji in koncerti in nabiralno akcijo za prostovoljne prispevke.

4. Matica naj izda do konca prihodnjega leta Slovenski izseljenski družinski koledar s slikami tako, da bodo v njem sodelovali s prispevki izseljenec sami in naši domači sotrudniki. Matica naj izda za izseljence tudi stenski koledar s slikami naših krajev. Poleg teh rednih izdanj naj Matica izda kratko zgodovino slovenskega naroda v slovenščini in angleščini, slikanico v angleščini o razvoju športa v Ameriki, ki je povabljen od strani SANS-a. Matica jim je nabavila kompletne slovenske narodne noše, v katerih bodo nastopali, potem pa jih bodo poklonili SANS-u.

V najkrajšem času bo Matica izdala kratko zgodovino slovenskega naroda, ki je že napisana in sedaj v korekturi. Izšla bo v 500 izvodih na slovenskem in angleškem jeziku. Namenjena je mladini naših izseljencev v Ameriki, ki večji del ne zna slovenskega jezika in ji zgodovina domovine njihovih staršev ni pozvana. V tisku je tudi slovenska pesmarica s pismimi, ki jih bo pel oktet v Ameriki. Izšla bo v 15,000 izvodih; več tisoč izvodov bodo pevci nesli s seboj v Ameriko.

Vse to je na kratko opisano delovanje sekretariata Slovenske izseljenske Matice.

5. S I M mora na vsak način ozviti zgodovinsko kulturno sekocijo, ki naj takoj prične s sistematičnim zbiranjem dokumentarnega gradiva o slovenskem izseljenstvu.

6. S I M mora izdati za izseljence priročnik, v katerem bodo zbrani vsi predpisi glede potovanj, carin, prometnih zvez in najvažnejši naslovi.

7. S I M mora povečati tudi vso skrb trajnim povratnikom in reševanju njihovih težav.

I. občni zbor Slovenske izseljenske Matice je tudi sprejel "Spomenico slovenskim izseljenecem," ki bo posebej odpolana na naslove slovenskih izseljenskih organizacij v tujini.

Nadvise veličasten poudarek občnemu zboru pa je dal predlog predsednika Matice Seliškarja, da se zaslužni borec za delavške pravice Etbin Kristan imenuje za prvega častnega predsednika Slovenske izseljenske Matice, kot sem že uvodoma omenila.

Etbin Kristan se je ganjen zahvalil za priznanje in ob tej priliki dejal med drugim približno naslednje besede:

"Jugoslavija ni 'dežela pesimizma'. Ce bi bilo kaj temu podobnega, ne bi bilo dandasne Slovencije, ne Jugoslavije. Bil je potreben božanski optimizem, da je ljudstvo, ki so ga izdal predvojni voditelji, kralj in armada, skočilo na lastne noge in se uprl. Prav tak optimizem se je pokazal tudi po vojni: Clovek bi misil, da si bo slovenski narod zaradi pomanjkanja, utrujenosti in uničevanja začele le še smrti. Narod pa si je zavhal rokanev in planil v boj za socialistično bodočnost. Zehljivod je govori resnice. Na njem je Slovenija majhna deželica. Toda ta deželica je po svojem programu, delu in uspehih ena največjih dežel na svetu. Tisti sinovi in hčere slovenskega naroda, ki žive v tujini, niso pozabili svoje domovine, ne tega, kar se tukaj gradi."

Zadnja točka dnevnega reda I. občnega zborna so bile volitve. Novozvoljeni odbor je sestavljen tako-le:

Častni predsednik: Etbin Kristan; predsednik: Tone Seliškar, književnik, Ljubljana; prvi podpredsednik: Tomo Brejc, direktor konzorcija "Ljudske pravice"; drugi podpredsedniki: Ludvik Medvešček, posestnik, Novo mesto (povrtnik iz ZDA); prva tajnica: Zima Vrščaj-Holy, profesor, Ljubljana; drugi tajnik: Albert Svagelj, nameščenec, Ljubljana.

Odborniki: Pavel Žaucer, inženir, Ljubljana; Jože Plevnik, nameščenec Glav. odb. Zvezne sindik. Ljublj. Alojz Zdravje, nameščenec, Ljublj. (povrtnik iz Kanade); Anton Kurinčič, na-

meščenec, Ljublj. (povrtnik iz Argentine); Stane Lenardič, novinar, Ljubljana; Franc Gole, upok. rudar, Zagorje (povr. iz Francije); Franc Močilnikar, upok. rudar, Zagorje (povr. iz Francije); Erika Bučar, profesor, Ljubljana; Rudolf Kyjovsky, univerzitetni profesor, Ljubljana; dr. Anton Melik, univerzitetni profesor, Ljubljana.

Nadzorni odbor: Albin Kovač, nameščenec, Ljubljana; Alojz Rot, nameščenec, Ljubljana (povrtnik iz Holandije); Cvetko Kristan, publicist, Ljubljana.

POTAPLJACI

Potapljači vršijo najrazličnejša dela pod vodo gladino. Nekateri, to so predvsem lovci na biserne školjke v tropskih morjih, se spuščajo pod vodo brez vsake opreme, le nekateri imajo zaščitna očala. Pod vodo vzdržijo do 2 minut. V to skupino spada tudi večina naših dalmatinskih gobarjev, ki v okolici Šibenika (Zlarin, Prvič, Rogoznica) dvigajo iz morja gobe. Tačke gobe poznajo vsi naši ljudje, saj jih pogosto uporabljamo v šolah za brisanje tabel. Bolje so opremljeni potapljači, ki se spuščajo v globine do 50 metrov. Imajo kovinski čelado, ki je pritrjena na debelo nepropustno obliko. Pod vodo lahko vzdržijo dalj časa, ker jim dovajajo zrak, potreben za dihanje, po gumasti cevi s površine. Za več globine uporabljajo potapljači jeklene oklepne. Da bi tudi v taki opremi mogli delati pod vodo, imajo oklep na zunanj strani montirane klešče, ki jih potapljač upravlja iz notranjosti oklepa. Za razlicna raziskovanja v velikih globinah so si nekateri raziskovalci omisili posebne jeklene krogle, ki imajo samo po nekliko okenc za opazovanje. Vsa potrebna oprema je v krogli, tako reflektorji, telefon, merilni instrumenti itd. Do sedaj najbolj znano tako kroglo, imenovano "batisfera," je uporabil ameriški naravoslovec Van Bebe, ki je v letu 1934 v bližini Bermudskega otoka dosegel globino 923 metrov.

6. S I M mora na vsak način ozviti zgodovinsko kulturno sekocijo, ki naj takoj prične s sistematičnim zbiranjem dokumentarnega gradiva o slovenskem izseljenstvu.

7. S I M mora povečati tudi vso skrb trajnim povratnikom in reševanju njihovih težav.

I. občni zbor Slovenske izseljenske Matice je tudi sprejel "Spomenico slovenskim izseljenecem," ki bo posebej odpolana na naslove slovenskih izseljenskih organizacij v tujini.

Nadvise veličasten poudarek občnemu zboru pa je dal predlog predsednika Matice Seliškarja, da se zaslužni borec za delavške pravice Etbin Kristan imenuje za prvega častnega predsednika Slovenske izseljenske Matice, kot sem že uvodoma omenila.

Nadzorni odbor: Albin Kovač, nameščenec, Ljublj. (povrtnik iz Argentine); Stane Lenardič, novinar, Ljubljana; Franc Gole, upok. rudar, Zagorje (povr. iz Francije); Franc Močilnikar, upok. rudar, Zagorje (povr. iz Francije); Erika Bučar, profesor, Ljubljana; Rudolf Kyjovsky, univerzitetni profesor, Ljubljana; dr. Anton Melik, univerzitetni profesor, Ljubljana.

DANASNA NEMČIJA

Današnja Nemčija, ki ima površino 357,200 km², je po dogovoru med zavezniki od konca vojne dalje razdeljena na štiri okupacijske cone in poseben teritorij Berlin. Na Sovjetsko veze odpade področje Vzhodne Nemčije s površino 107,800 km² in je skoraj popolnoma ločeno od ostalih delov Nemčije. Angleško okupacijsko cono tvori severnozahodna Nemčija s površino 98,500 km², francosko jugozahod. Nemčija s površino 42,800 kvadratnih kilometrov in ameriški del srednje in jugovzhodna Nemčija s površino 107,100 km². Poseben položaj ima mestu Berlin z bližnjo okolico (okrog 900 km²), ki ga upravlja vojaški komandanti vseh štirih zaveznikov.

Britanska, francoska in ameriška okupacijska cona tvorita nekako celoto pod imenom Zahodna Nemčija in imajo svoje domovine, ne tega, kar se tukaj gradi."

Zadnja točka dnevnega reda I. občnega zborna so bile volitve. Novozvoljeni odbor je sestavljen tako-le:

Častni predsednik: Etbin Kristan; predsednik: Tone Seliškar, književnik, Ljubljana; prvi podpredsednik: Tomo Brejc, direktor konzorcija "Ljudske pravice"; drugi podpredsedniki: Ludvik Medvešček, posestnik, Novo mesto (povrtnik iz ZDA); prva tajnica: Zima Vrščaj-Holy, profesor, Ljubljana; drugi tajnik: Albert Svagelj, nameščenec, Ljubljana.

Odborniki: Pavel Žaucer, inženir, Ljubljana; Jože Plevnik, nameščenec Glav. odb. Zvezne sindik. Ljublj. Alojz Zdravje, nameščenec, Ljublj. (povrtnik iz Kanade); Anton Kurinčič, na-

meščenec, Ljublj. (povrtnik iz Argentine); Stane Lenardič, novinar, Ljubljana; Franc Gole, upok. rudar, Zagorje (povr. iz Francije); Franc Močilnikar, upok. rudar, Zagorje (povr. iz Francije); Erika Bučar, profesor, Ljubljana; Rudolf Kyjovsky, univerzitetni profesor, Ljubljana; dr. Anton Melik, univerzitetni profesor, Ljubljana.

Nadzorni odbor: Albin Kovač, nameščenec, Ljublj. (povrtnik iz Argentine); Stane Lenardič, novinar, Ljubljana; Franc Gole, upok. rudar, Zagorje (povr. iz Francije); Franc Močilnikar, upok. rudar, Zagorje (povr. iz Francije); Erika Bučar, profesor, Ljubljana; Rudolf Kyjovsky, univerzitetni profesor, Ljubljana; dr. Anton Melik, univerzitetni profesor, Ljubljana.

MANDEL DRUG CO.

15702 Waterloo Rd.—KE 1-0034

Proda se mimeograph stroj
da vam ustavi kašelj in prehlad.
Lodi Mandel, Ph. G., Ph. C.
MANDEL DRUG CO.
15702 Waterloo Rd.—KE 1-0034

6409 ST. CLAIR AVE.

Coke ... prava piča

za "presledek v delu"

Naj bo vaš presledek pri delu resnično okrepljen. Zarabitje steklenco čiste, okusne Coca-Cola... in se okrepljuje.

BOTTLED UNDER AUTHORITY OF THE COCA-COLA COMPANY BY

CLEVELAND COCA-COLA BOTTLING COMPANY

"Coke" is a registered trade-mark. © 1953, THE COCA-COLA COMPANY

Zapadna Slovenska Zveza

GLAVNI URAD:

4676 WASHINGTON ST., DENVER 16, COLO.

je bila ustanovljena 5. julija 1908 na demokratični podlagi. Od leta do leta lepo napreduje ter že veliko let plačuje vse posmrtnine za vse posmrtnine svojim članom samo z obrestmi, ki jih zasluži od investicij njenega premoženja. Zato še ni bila prisiljena zavljati levestice za novoprstope člane.

V zadnjih štirih letih je plačala po \$6 dividende svojim članom za vsak tisoč dolarjev posmrtnine ali "endowment" zavarovalnice. Enako vsoto bodo tudi letos prejeli člani, ki niso že dopolnili starost 70 let. Člani, ki so dopolnili starost 70 let, bodo pa letos prejeli po \$18 dividende za vsak \$1,000 zavarovalnino, kajti solvenčnost ZSZ je 138,89%. Umrljivost v člansku je samo 37,45% in obresti pa zasluži po 4½% za vsakih \$1000 premoženja.

Vse rojake in rojakinje se prijazno vabi za vstop v to nadolventno domačo organizacijo. Za vsa poslana se obrnite na

MRS. JOHANNA V. MERVAR,
7801 Wade Park Ave., EX 1-0069;

MRS. ANTONIA TOMLE,
14823 Sylvia Ave., PO 1-3549,

ki sta predsednici clevelandskih društiev,

ali pa direktno na gl. tajnika

ANTHONY JERSIN.

4676 Washington St., Denver 16, Colo.

Pristopnina je prostta in provizija za novopridobljene člane pa do \$5 do \$10 za vs

WARWICK DEEPING

USODOVEC

ROMAN

(Nadaljevanje)

Za vse se je čutila odgovorno: za tisto umazano soko, za njegovo trmasto zanemarjenost, za porogljivi in sumljivi pogled njegovih oči. Če jo je Usodovec že prejšnje čase navdajal s strahom, se ji je zdel danes še mnogo strašnejši; a časih utegne biti tudi strah vabljiv. Zdaj je stala v najgostejsji šumi resničnosti in si krčila pot na beli dan v vabilu Arnolda s seboj. "Oh, Arnold, človek moj!" Zdaj je vedela, kaj je ljubezen: smeh in solze, groza in sočutje, ki se z brezumnim rokami oprijema ljubljenega bitja in se ne da pletati v stran. Zdaj je morala gledati ljubezni v oči, zagreneli ljubezni, ki je v tej lepi, a mrki starci hiši počasi izgubljala človeški obraz. In dasi je trepelala, da se je lesa tresla pod njo.

je vendar jasno videla svoje boče življenje.

Ti gozdi in ta polja; tiste nedne sobe in vijugaste stopnice in tista velika, temna mlečnica! Jablane, ki trkajo na okna, veter v dimnikih ob dolgih zimskih nočeh. Svetiljke, ki jih je treba nalivati in obrezovati! Blatni čevlji. Razmokla pot, ki vodi v vas. Mučenštvo?

Ne, samopomilovanja ni hotevala poslušati. To je bilo življenje, Adamovo življenje, in na Evi je bilo, da ga zaživi z njim. Oberoč se je prijela za les, in obrzoj ji je zasijal v beli svetlobi. Nicesar še ni bila dala; čas je bil, da se nauči dajanja.

Kakor v trenutnem blisku ga je zagledala kot človeka, stradajočega sredi obilja zemeljskih sadov, ki so se kopiliči ob njegovem znožju, in sred lepote, ki

mu je bila na očeh. Duša mu je postajala slepa, in v tej slepoti ni videl ne peg ne maledev ne tragične umazanosti svoje okolice. Ne smehljati se ni več znal ne smejati.

Iztegnila je roke proti klinovskim hrastom.

"O, mrtva, daj mi poguma!"

XXXI

Kuhala je, pomivala, snažila in prala in likala, si postoljala posteljo in obdelovala vrt in se ves tisti prvi mesec tako upehana vracača v svojo sobo, da se ji od trudnosti ni moglo urejati las. Toda posilila se je in sedla za toletno mizo ter zadostila ponosu in zrealu. Bila je pomehužena in odvajena dela. Vse jo je bolo; roke so bile polne mehurjev, pa niso odnehalo; še z obtolčenimi členki se je znala praviti v smeh — v smeh nad svojo mehkužnostjo. Nalača je brila norce iz fine gospe Freamove, iz tistega mehkega, dišečega bitja v kopalcini iz rožnatega marmorja. Konec koncov so imele tudi velikosvetske gospe Freamove svoj namen; cvele so, gojile so lepoto in mik elegantnega brezdelja; toda družbna lutka ni prida družica za delovnega človeka. Mary si je bila vtepla v glavo, da postane delavka in se s srcem oklene ponavljanja ter ga izpremeni v zavoljeno službo.

Ko so se ji mlade mišice utrdile, se je čutila zvečer manj utrujeno. Spanje ji je postal sladko in zdravo. S sosedji je malo občevala, ker je imela s svojim lastnim novim bitjem preveč opravka. Celo iz bodoče Maryje se je bila že zmožna norčevati, češ, nekega dne se bo zagledala kot bitje upognjenim hrbotom, velimi prsi, zgrabancenim tilnikom in redkimi lasmi, s poltjo, ki ji ne bo več poznati sedanjega cveta. Delovna žival, izrabljena, zbegana in siva in zmerom, zmerom utrujena. Ali je bila to neogibna prihodnost? In če je bilo tako, mar je bila ta gotovost le kolikanj odurnejša od misli, da naj postane že v mladih letih stara devica, ovca, našemljena za jagnje, ki se bo iz strahu, da ne bi moški nehalo gledati za njo, oprijemala vskršne umetnje? Ali moški nikoli drugače ne gledajo za žensko? Mar ni mogoč tudi tovariški pogled? "Srcece draga — kaj de gubici ali dve! Moje kakor tvorje so zgoj častne brazgotine in dragoceni zalogi ljubzini." Mož naj se le ozira po ličecih otrok, samo da se mu oči spet in spet vrnejo k posvečenemu obrazu družice.

Vztrajala je in nahajala v stanovitnosti vir čudnega pokopa in potrepljive moči. Misli na hotela preveč. Vzela je bila "jutri" v roko, ga neusmiljeno stehala in ga spravila v predal z napisom "danes."

Ves teden dni po tragikomediji svoje prošnje za dva voza krovnjega ni Mary ne videla. Furzea ne slišala o njem. Vsejala je bila svoje seme — zdaj je čakala. Počasi se je učila modrega gledanja na življenje in njegovo rast; premagala je bila otroškost in ni več izkopovala seme na iz tal, da bi videla, ali že poganja kal in korenino. Z Usodovca je bila odnesla zavest, da mu njeni nepričakovani trdorčnosti nista bila dobro došla; veda je pa tudi, da njegova nejvelja nekaj pomeni. Odkar je bila dala sočutju prostot pot, je bila postala veliko tenkočutnejša — zato je tudi bolje videla v prihodnosti. Ali se bo boril zoper žival v sebi, ali se ne bo? Pomagala mu bo, se borila z njim vred in prestrašena in drteča, a vdana stala pri njem.

Na vrtu je rastlo v kotonu orodnico nekaj grmičec ozimnih hriantem, in njihovo cvetje je je v starci porcelanasti vazzi krasilo mizo. Prav tisto popoldne, ko se je pokazal pred vrtom lesosiv konj z višnjevim vozom, je bila zamenila ovenele cvetlice z novimi. Na vrhu tovora so kakor skrivnostno známenje štr-

ENAKOPRAVNOST

lele pokonci zasajene gnojne vile.

Sam je bil prišel, namesto da bi bil postal Willa. Zagledala ga je skozi okno, ko je ritenski zapeljal k plotu. Zvrnil je tovor, popravil voz in privezel sivca k plotu.

Prišla je k njemu.

"Upanim, da Will ni bolan?"

"Ne. Ali si lahko izposodim tvojo samokolnico?"

Njegovo lice je bilo videti živahnješ, in brado je imel gladko obrito. Takoj je opazila, da je bil tisti čemerni izraz izginil. Trd je utegnil biti, a to je bila zdaj asketska, rimska trdost; kosmati opičnjak si je bil dal ostrici lase in si pripel ovratnik.

"V orodnicu je. Precej stopim ponjo."

"Hvala, sam jo vzamem. Imaš kak prostor, da ti zmečem ta onega na kup?"

"Pojdiva pogledat."

Ko sta se vračala po vrtni stezi, Furze s samokolnico pred seboj, ga je vprašala, koliko časa bo trajalo delo. Ali se mar vrne po drugi voz? Ne, drugega pripelje jutri. Zvoziti ji mora za časa, dokler je vreme suho, zato koli tretje četrtek oktobra je pričakovati izpremembe.

"Čaj bo pripravljen."

Prijel je za vile, ne da bi jo pogledal.

"Hvala lepa. — Ali — saj veš po takem delu — —"

"Tudi to spada v delavnik. Čaj je pa moja naloga. V kuhinji se lahko umiješ."

Ozrl se je na svoje čevlje. "Pripravim ti copate ubogega papana. Začtran konja je vse v redu?"

"Vse."

Po njegovem obrazu in glasni mogla ničesar presoditi. Zdaj se je kaj je kakor človek, ki se niti ne ogiblje prilike niti je ne pozdravlja; a kakrsenkoli so bile njegove misli, toliko je vedela, da je pridobilta. Pustila ga je torej pri delu in odšla v hišo, da bi pripravila čaj in mu postavila tiste copate k zadnjim vratom.

Če bi ga vila videla, kako je pogledal snažno brisačo in ročko z vodo, kdo ve, ali se ne bi bila nasmehnila. Sleknel je suknjič, skrbno obesil brisačo na kavelj in se začel umivati. Nohtti mu niso ugajali, in ko sta rumeno milo in brisača storila, kar je bilo kolikaj moči, je poiskal namesto ščetke za nohte, ki je ni imel, ogorek užigalice, ga obrezal s kuhinjskim nožem in si naredil trebilce. Časa je porabil več, kakor je ona pričakovala; pljuskanje je bilo že utihnilo, in čaj je postajal premočen. Tiho je stopila na prag, odkoder je videla po hodniku in v kuhinjo, ter ga zagledala slovesno zavoranega v nohte.

S prikritim zmagošlavjem se je vrnila k čajni mizi.

"Si nared, Arnold?"

"Takojo pridelem."

(Dalej pravljeno)

tom. Čudno malo razburjena je bila, zato pa napeto pripravljena in pogumnega, budnega duha — takisto kakor prve čase v Weyfleetu pred neko družabno prireditvijo. Na mizo je dela najlepšo posodo in kar vesela je bila, da je imela sveže cvetlice. Odkar se je bila vrnila in Peperovo, je bila dnevno sobico preuredila; nekaj starega viktorijskega pohištva je bilo prodanega, nekaj zamenjanega; obesila je bila nove, medlosinje tafetaste zavese, po preprogi pa pogrnila nekaj prijetno pisanih starh prostirač. Miza je bila v susseškem slogu. Šop bronastorumenih, rožnatih v hriantem se je v težkem sivem vrču kaj dobro postavljal na njej.

Pravljiva je bila ročko vroča vode in snažno brisačo; ko ga je začula pri zadnjih vratih, je postavila ročko v umivalno skledo pri oplakovalniku in položila brisačo na vrh.

"Tukaj je voda zate, Arnold."

Odvezoval si je čevlje.

"Hvala."

"Zdaj pripravljam čaj. V dnevin sobi me najdeš."

Če bi ga vila videla, kako je pogledal snažno brisačo in ročko z vodo, kdo ve, ali se ne bi bila nasmehnila. Sleknel je suknjič, skrbno obesil brisačo na kavelj in se začel umivati. Nohtti mu niso ugajali, in ko sta rumeno milo in brisača storila, kar je bilo kolikaj moči, je poiskal namesto ščetke za nohte, ki je ni imel, ogorek užigalice, ga obrezal s kuhinjskim nožem in si naredil trebilce. Časa je porabil več, kakor je ona pričakovala; pljuskanje je bilo že utihnilo, in čaj je postajal premočen. Tiho je stopila na prag, odkoder je videla po hodniku in v kuhinjo, ter ga zagledala slovesno zavoranega v nohte.

S prikritim zmagošlavjem se je vrnila k čajni mizi.

"Si nared, Arnold?"

"Takojo pridelem."

(Dalej pravljeno)

SEZONSKO ZELENJE

V Zedinjenih državah spada med zelo upoštevane okraske božične sezone tudi mistletoe, za katero grmičje imamo v slovenščini izraz omela ali omelje. To grmičje ne raste iz zemlje kot drugi grmi in drevesa, ampak je zajedavka na hrastih, mokljah, jablanah in nekaterih drugih drevesih. To se pravi, da požene svoje korenine v živo vejo drugega prevesa in se hrani z njegovim sokom. Zanimivo in vidno je to grmičje posebno vsled tega, ker je vedno zeleno in vsled tega lahko opazljivo na golih drevesih.

Neko posebno češčenje tega grmičja izhaja iz davnih časov in v Ameriki je prišlo iz Anglije, kjer so mu davnog poganjski Druidi pripisovali izredne moči.

V Sloveniji so grmičje omele pozvezavali v nekake metle, s katrimi so pometali peči pred krušno peko. Iz lepljivih jagodic omele so po nekod napravljali lim za lov pticev. Omele je doma tako v Evropi kot v Ameriki. Znanstveniki imenujejo evropsko omelo Viscum album, ameriško pa Phoradendron flavescens. Kljub razliki znanstvene označbe sta si evropska in ameriška omela zelo podobni.

—NOVA DOBA

ROKA POSTAVE
Policiisti imajo nalog, da strogo nadzirajo promet in pomagajo zmanjšati število prometnih nesreč. To pomeni, da bo ved avtomobilov, kakor pescev aferiranih radi raznih prekršitev. Prekorčite celo samo na križiščih in kjer je promete luč — ravnjajte se po njej.

Chicago, Ill.

BUSINESS OPPORTUNITY

Good chance to buy GROCERY AND MARKET. Good corner store. 47th - Wentworth. Real bargain. Selling due to illness.

Boulevard 8-7648

GARAGE — Central Wisconsin Chrysler-Plymouth dealer. Only one in town. Gross income \$200,000. Sacrifice at \$28,500. Call between 1-4 p.m.

Ravenswood 8-8505

GROCERY - MEAT MARKET — Certified. Self-service. Fully stocked: \$3,500 gross sales combined per week. Must see to appreciate. Sale due to illness.

Flinmore 4-0640

FEMALE HELP WANTED
GOOD HOME — 3 adults in family for competent woman for general housework. Plain cooking. No laundry. Own room. Experience. References.

Midway 3-3611

REAL ESTATE FOR SALE

2 FLAT BUILDING, vacant, 5-5 large rooms, asbestos siding, furnace and oil heat, enclosed porches, tile bath, 2 car garage. Excellent condition. Near everything. Owner: \$22,000.

5023 N. Kolmar, PE 6-9539

FEMALE HELP WANTED

GIRLS

DETA POWER TOOL ARE NOW HIRING —

CLERK-TYPISTS

DIVERSIFIED OFFICE WORK
Excellent Working Conditions Permanent Position
5 DAYS — 40 HOURS
Apply in person

DETA POWER TOOL

3920 S. WINCHESTER

HELP WANTED MALE

MACHINISTS

A-1 EXPERIENCED MEN IN DIE WORK PREFERRED

STEADY WORK — 48 HOUR WEEK MINIMUM

TIME AND ½ OVER 40 HOURS

HIGHEST WAGES TO QUALIFIED MEN

INSURANCE PROGRAM

APPLY AT ONCE

STANDARD RAILWAY

EQUIPMENT MFG. CO.

4527 COLUMBIA AVE.

HAMMOND, IND.

V BLAG SPOMIN

ob šesti obletnici odkar je umrl naš ljubljeni oče in stari oče

JOHN GRUDEN

Svoje mile oči je zatisnil za vedno
dne 12. januarja 1947

Šest let v hladnem grobu,
dragti naš oče že spi,
a spomin na Te je še vedno
kakor tisti dan smrti.

Sladko spi, dragi oče,
brez tripljenja, brez ovir,
pa v nebesih zdaj uživaj
za plačilo dušni mir.